Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria quinta in cena d[omi]ni post meridiem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

ſuā marie nos allicit ad amorē ſuū. Ber. ſup cañ. Sup oīa te mihi amabilē reddit o bone ieſu calix quē ꝑ nobis bibiſti: opꝰ redemptōis nr̄e frequenter memoratū: h ſepe excogitatum: facile ſibi nr̄m vendicat amorē. Nihil deuotionē noſtrā blandius allicit: iuſtius exigit: artius ſtringit: vehemētius afficit. Multū qppe ibi ꝑ nobis laborauit: nec in omni machina mūdiali tantū ſibi fatigatiōis aſſūpſit. Ibi em̄ habuit in dictis ꝯtradictores: in factis obſeruatores: in tormentis irriſores: in morte exꝓbratores. Afficit igit̄ chr̄i paſſio ad amoris oratiōnē. Propterea dicit ſpōſa in Cā. ij. Sub vmbra illius quē deſideraue ram ſedi ⁊ fructꝰ eius dulcis gutturi meo

¶ Tertia eſt adqſitio ſaluatiue diſpoſitōnis q̄ ex duabꝰ p̄dictis ſequit̄. Et ſicut dicit Chryſo. ſup Matth. Nulla res eſt q̄ magis ad ſalutē hoīm pertineat q̄ȝ mors chr̄i. ¶ Exemplū narrat ceſariꝰ ꝙ quidaȝ prior de ordine regulariū tp̄e quodā tanto ſopore cepit affici ꝙ niſi cito dormiret moreret̄. Cum ergo ſe inclinaſſet mox ei qdam ꝯuerſus affuit di. Dn̄e cum licētia veſtra vado. Et ille ait q̄ vadis. Et ait cōuerſus: vado ad deū qr mortuus ſum in hac hora. Et prior. Cū multi ꝑfecti tranſeant ad purgatoriū: quid eſt ꝙ tā ꝯfidenter te dicis itur ad deū. At ille. Habebā ꝯſuetudinē vt quotiēs corā crucifixo hāc orationē dicerē. Dn̄e ieſu chr̄e per illam amaritudinē paſſionis quā ſuſtinuiſti in cruce: maxime quādo anima tua egreſſa eſt de corpore tuo miſerere anime mee in egreſſu ſuo. Et exaudiuit deꝰ orationem meā. Et ait prior. Quō fuit tibi morienti Rn̄dit. Videbat̄ mihi in agonia poſito ꝙ totus mundꝰ eſſet lapis vnus ⁊ p̄meret meū pectꝰ. Propterea bn̄ dr̄ Bern̄. Quotidiana chr̄iani lectio dȝ eē aſſidua paſſionis chr̄i meditatio.

Tertius arti: Audiſtꝫ. ⁊c̄. chr̄s quidē ſui ſanguinis cōmercio adqſiuit celeſtē hereditatē: ſȝ timendū ne reuocetur talis donatio ꝓpt̄ demerita nr̄a Iura eni dicūt ꝙ reuocat̄ donatio ꝓpter mltas cauſas: vt colligi poteſt ex. ll. C. d̄ donatꝫ añ. ⁊ ex. c. ſi. de dona. Quaꝝ vna: ſi deficiat cōdicio appoſita. Altera ſi donatarius atrocē ſiue grauē iniuriā fecerit donatori. Pone caſum ⁊ applica notando ꝙ chr̄s illa cōditiōe nobis adquiſiuit regnum celeſte: ſi eius mandata cuſtodiamꝰ: ⁊ grauis ei fit iniuria in eoꝝ tranſgreſſiōe. Iō ipſe dicit Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi: ſerua mandata.

¶ Feria quinta in cena dn̄i poſt meridiem.

Ecce aſcēdimus ⁊c̄. Probet autem ſe ipſum hō: ⁊ ſic de pane illo edat ⁊ de calice bi. j. Corinth. xj. vt videlicet ſic comedat ꝙ virtute panis illiꝰ hieroſolymā aſcēdat. Eſt aūt ꝯſiderāda huiꝰ ꝓbationis: neceſſitas: vtilitas: ſecuritas.

¶ Propt̄ primū. Ibidē. Qui em̄ manducat ⁊ bibit indigne iudicium ſibi mā. ⁊c̄.

¶ Propt̄ ſcōm. Io. vj. Qui māducat hūc panē. ſ. digne viuet in eternū. ¶ Propter tertiū. j. Corinth. xj. Si noſmetipſos diiudicaremꝰ nō vtiq̄ȝ iudicaremur.

¶ Salutatio. ¶ Ecce ⁊c̄.

Primus arti. An chr̄s ex obedientia mortuꝰ ſit: Q, nō. Nō legitur hoc ſibi fuiſſe p̄ceptū. Cōtra. Phil. ij. Factus ē obediēs vſq̄ȝ ad mortē. ¶ Rn̄det Tho. in. iij. p. Conueniens fuit ꝙ ex obedīa pateret̄ ¶ Primo quidē qr hoc cōueniebat iuſtificationi hūane. vt ſicut ꝑ inobedientiā vnius: peccatores ſūt cōſtituti multi: ita ⁊ ꝑ vnius obedientiā iuſti cōſtituerentur multi. Vt dr̄. Rom. v. ¶ Scd̄o hoc conueniebat recōciliatōi: hoīs cū deo. Scd̄ȝ illud Rom. v. Recōciliati ſumꝰ deo per mortem filij eiꝰ inq̄ntū. ſ. ipſa fuit ſacrificiū acceptiſſimū. Obediētia autē omnibus ſacrificijs p̄fertur: vt dicitur. j. Regū. xv.

¶ Tertio fuit conueniens victorie qua de morte ⁊ mortis auctore triumphauit. Nō em̄ miles vincere pōt niſi obediat duci. Prouer. xxj. Vir obediēs loquit̄ victorias. Qȝ autē chr̄s accepat mādatū vt pateret̄. pȝ Io. x. vbi dicit Poteſtatē habeo ⁊c̄. ⁊ hoc mandatum accepi a patre meo. Hec Thom. ¶ Pro fundamēto. Bn̄ficiū qnto celerius ⁊ p̄ōptius exhibet̄: tanto gratius eſt. Plautꝰ in aulularia. Celeritas: beneficiū gratiꝰ facit. Et Sen̄. Nō

tm̄ q̄d dat̄ aut q̄d fiat: ſʒ magis qua men-
te refert. Multū ergo deuote recognoſce
re debemus q̄ꝫ prompto aīo chr̄s ꝓ no-
bis ſe obtulit. Qui vt hr̄ Heb. xij. pro-
poſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucē. Sed q̄
rit̄ an ex obedientia. Dic ſ̄ꝫ. vt̄s. Ex qua
cōclude q̄ꝫ amanda ſit obediētia per quā
reparatū eſt genus hūanū ⁊ q̄ꝫ deteſtabilis
inobedientia ꝑ quā ꝑijt natura angelica
⁊ hūana. Vn̄ obedientia mater eſt omis
bn̄dictiōis. Inobediētia vo: radix omnis
maledictōis. Deuter. xj. En propono in
cōſpectu veſtro hodie benedictionē ⁊ ma
ledictionē: Bn̄dictionē ſi obedieritis mā
datis dn̄i dei veſtri. Maledictionē: ſi non
audieritis mandata dn̄i dei veſtri: ſed re-
ceſſeritis de via quā oſtendi vobis.

¶ Figura. Gen̄. iij. Primi parentes manda
tū dei tranſgredientes: ſniam mortis in-
currunt ⁊ a paradiſo terreſtri expulſi dei
maledictionē ſuſceperūt. Gen̄. xij. Abraā
obediēti deo ꝓmiſſa eſt terra fertilis ⁊ da
ta ei bn̄dictio. Spūaliter expone qm̄ obe
dientie diuinoꝝ mandatoꝝ ꝓmittit̄ bene
dictio celeſtis hereditatis. ⁊c. Iō Hiere.
xvj. Obediamus vt bn̄ ſit nobis.

SEcūdus articul⁹. In euāge. q̄d ſcri
bitur. Ioā. xiij. Tria ſunt myſteria
cōtemplāda quoꝝ ꝯtēplatio nos allicere
debet ad amorē ⁊ imitationē chr̄i ꝓ nobꝫ
paſſi. ¶ Primū eſt myſteriū motiue ratio-
nis videlʒ ꝓpter quā diſcipuloꝝ pedes la
uit volēs eis dare ſingulare exemplū hūi
litatis, qꝛ videlʒ ꝓpe erat tp̄s paſſionis
ſue qn̄ receſſurus erat ab eis. Vn̄ dicit
in euāgel. Ante diē feſtū paſce ſciens ieſus
qꝛ venit hora vt tranſeat ex hoc mundo
ad patrē. ⁊c. Theophil⁹ Hoc dic̄. qꝛ expli
care voluit qualē ad ſuos amiciciā gere-
ret. Iō pedes eoꝝ lauit: vt oſnderet hūili
tatē viā eſſe ſalutis. Vn̄ ſequit̄: cū dilexiſ
ſet ſuos q̄ erāt ī mū. in fi. di. e. i. maiora ſig
dilectōis oſtendit. Volēs etiā ex tāta be
nignitate oſtenſa: reuocare ꝓditorē iudā:
de quo ſubditur. Cū diabolus iam miſiſ-
ſet in cor vt traderet eum iudas ſimonis
ſcariothis. Chryſoſt. Hoc q̄ſi ſtupens in-
terſeruit euāgeliſta: qm̄ eū q̄ iā ꝑdere iſta-
tuerat dn̄s lauit. ¶ Scd̄ʒ eſt myſteriū ꝯtē
platiōis informatiue: qm̄ cena facta: q̄ntū
ad agnū paſchalem: ſurgit dn̄s ⁊ depo-
nit veſtimenta ſua ⁊ cū acc. lint. p̄. ſe. dein-
de mi. aquā in peluim ⁊ ce. la. pe. diſ. ⁊ ext.
lin. quo erat ip̄e p̄cinctus. Vide q̄ꝫ hone-
ſte ⁊ officioſe hūilitatis implet officium.
Venit ergo ad ſimonē petrū q̄ inter alios
maior erat. Et tūc petrus ex cōſideratio
ne maieſtatis chriſti territus di. Dn̄e tu
mihi lauas pedes? Auguſti. Quid es tu?
Quis es mihi cogitanda magis ſunt hec
q̄ꝫ dicēda. q. d. hoc indecēs eſt ⁊ nullo mō
ſuſtinendū. quaſi di. ſm̄ Bedam. Tu de⁹
deoꝝ: tu rex angeloꝝ: tu fili⁹ altiſſimi: tu
quē adorant angelice poteſtates: tu deus
eterne mihi vermiculo laues pedes. Tu
ante me curuarꝫ ante quē curuant̄ q̄ por-
tant orbē. Tu ante me flecteris ante quē
flectit̄ Omne genu celeſtiū terreſtriū ⁊ in-
fernoꝝ. Rn̄dens aūt ieſus dixit ei. Quod
ego facio tu neſcis modo: ſcies āt poſtea
quō. ſ. hoc ē exēplū hūilitatꝫ exhibende: ⁊
myſteriū interioris mūdatōis. Petr⁹ aūt
de tanta hūilitate filij dei territus dixit.
Nō lauabis mihi pedes in eternū. i. nūq̄ꝫ
hoc patiar. Sed vt dicit Aug⁹. Cū nō eſ
ſet expediēs petro ꝓpoſitū: nō ꝑmiſit do-
min⁹ illud verificari. Iō rn̄dit ieſus. Si
non lauero te: non habebis partē mecū.
ſcʒ in btitudine. Siue hoc intelligat̄ de
lotiōe myſtica. ſ. interioris macule: ſiue de
lotione corporali pedū: q̄ ideo neceſſaria
erat qꝛ a chr̄o p̄cipiebat̄. Nō potuit chri-
ſtus in petrū terribili⁹ intonare q̄ꝫ vt cō-
minaretur repulſam. Et iō petrus expa-
ueſcens ſapienter mutat ſententiā di. Do
mine nō tm̄ pedes meos: ſʒ ⁊ manus ⁊ ca
put. Myſtice ꝑ pedes: affectiōes: per ma
nus opera: ꝑ caput cogitatiōes mentis et
intentiōes intellige. Dicit ei ieſus: q̄ lot⁹
eſt nō indiget niſi vt pedes lauet: ſed. ⁊c.
Aug⁹. Ipſi humani affectus (ſine quibus
in hac mortalitate nō viuit̄) quaſi pedes
ſunt: vbi humanis rebus afficimur: vt ſi
dixerimus qm̄ pctm̄ non habemus: ipſi
nos ſeducimus. Bern̄. Totus eſt q̄ gra-
uia peccata non habet: cui⁹ caput intentō
⁊ manus. id eſt opera ⁊ conuerſatio mun
da eſt: ſed pedes qui ſūt anime affectio-
nes dum in hoc puluere gradiuntur ex to
to mundi eſſe non poſſunt: quin aliquan-
do vanitati: aliquādo voluptati: aliquan-
do curioſitati plus q̄ꝫ oporteat cedat ani-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mus vel ad horam. In multis enī offen-
dimus omnes. Deinde dn̄s ſubiungit.
Et vos mundi eſtis: ſed non omnes. Sci
ebat enī. ꝛc. Anſel. Et te quidē o bone ie-
ſu ꝑditiſſimi proditoris tui perfidia non
latebat quādo in hac cena ablutiōis cā:
etiā corā ipſo genu flexo procūbens ma-
ledictos pedes eius veloces ad effūden-
dū ſanguinē tuum: ſanctiſſimis manibus
tuis attrectare: lauare: ꝛ extergere digna
tus es: ꝛ tu adhuc extento collo ambu-
las. O terra ꝛ cinis adhuc ſupbia te ele-
uat: adhuc te impatientia exagitat: intue
re humilitatis ꝛ manſuetudinis ſpeculuꝫ
vniuerſe facture creatorem ꝛ tremenduꝫ
iudicem viuoꝝ ꝛ mortuorum ante pedes
hominis: etiā traditoris ſui: genua curuan
tem. Diſce ab eo quia mitis ꝛ humilis
corde. Confundere in ſuperbia tua: erube
ſce in impatientia tua. ¶ Tertiuꝫ eſt
myſteriū inductiue exhortationis quo-
mō videlicet eos hortatus eſt et induxit
ad ſimile faciendū. Nam poſtꝙ lauit pe-
des eoruꝫ accepit veſtimenta ſua ꝛ rediīt
ad locū cene. Et cum recubuiſſet iterū di-
cit eis. Scitis quid fecerim vobis. id eſt
quantam humilitatē vobis exhibuerim.
Vos vocatis me magiſter ꝛ dn̄e: ꝛ bene
dicitis: ſum etenim. Magiſter: ꝓpter ſapi
entiam quaꝫ vos doceo. Dn̄s ꝓpter po-
tentiā quā mirabilibꝰ oſtendo. Ubi non
eſt periculū ſuperbiendi: nō eſt vituperiū
ꝓpria cōmendatio. Sequitꝰ. Si ergo ego
laui pedes veſtros dn̄s ꝛ mgr̄: ꝛ vos de-
betis alter alterius lauare pedes. id ē in-
uicem hūiliter miniſtrare: inuicē iniurias
dimittere: ꝓ inuicem orare. ꝛc. Sequitꝰ.
¶ Exemplū enī dedi vobis vt queādmo
dū. ꝛc. quaſi di. hoc feci ad humilitatꝫ eru
ditionē. Hanc doctrinā obſeruemus cha
riſſimi quoniā nō niſi ꝑ hūilitatem ſalua
ri poſſumus. Superbia autē radix eſt da
mnationis. pſ. Tu populū humilē ſaluū
facies ꝛ oculos ſuperborū hūiliabis. Ex-
emplū in angelis ſupbientibus. Unde
Eſa. xiiij. Quomō cecidiſti lucifer ꝛc. Itē
in filijs filiorū noe volentibus edificare
turrim. Geneſ. xj. Itē in ſaul a regno de-
iecto. j. Regū. xv. Item in nabucho. Dan
iiij. ꝛ in multis alijs. Exemplū enī humi-
litatꝫ in abraā habemus qui dicebat. Ge
neſ. xviij. Loquar ad dn̄m meū cum ſim
puluis ꝛ cinis. In ioāne baptiſta. Ioā. j.
In beata virgine matre dei q̄ dixit. Luc.
j. Reſpexit hūilitatē ancille ſue. Singula
riſſimū autē exemplū habemus in dn̄o q̄
etiā pedes ſui ꝓditoris lauit. Bern. In-
tolerabilis impudentie res eſt vt vbi ſe
exinaniuit maieſtas: infletur vermiculus
vilis ꝛ intumeſcat.

Tertius articulꝰ. Audiſtis ꝛc. Nec
credatis vos cum chr̄o poſſe regna-
re niſi ꝛ cū chr̄o ſtudeatis vos hūiliare.
Dicitis forte chr̄s per hūilitatē ſue paſ-
ſionis nobis adq̄ſiuit regnū. Iam nō poſ
ſumus illud ꝑdere. Notate qd̄ iura dicūt
Heres nō ſeruans teſtamentū defuncti:
eſt exheredandꝰ. Exheredandꝰ inq̄ꝫ ex
toto ſi fuerit heres extraneꝰ dono. de vo-
to. c. licꝫ ꝛ. xj. q. j. Silueſter. ꝛ de teſtamen
tis. ſi heredes. Si vero heres eſt filius:
tūc ſi hereditas eſt diuiſibilis: amittet: ſo-
lum reſeruata ſibi legitima. C. de fideicō
miſſis aut hoc amplius. Si autē indiuiſi-
bilis: puta qr ducatus: regnū: ꝛ hmōi ſic
totā perdet. dicto. c. licꝫ. in fi. Pone caſuꝫ
iuxta p̄dicta ꝛ expone notando ꝙ chr̄us
in ſuo teſtamēto nobis recōmendauit hu
militatē: manſuetudinē ꝛ fraternā chari-
tē: vt patet expreſſe. Ioā. xiij.

¶ Pro die veneris ſancta.

Ecce aſcen
dimus ꝛc. Cōmēdat dn̄s
ſuam charitateꝫ in nobis
quoniā cum adhuc peccatores eſſemus
chriſtus ꝓ nobis mortuus eſt: multo ma
gis iuſtificati in ſanguine ipſius ſalui eri-
mus ab ira per ipſum. Romanoꝝ. v. In
his verbis cōtinetur myſteriū quo aſcen
dere poſſumus in celum. Sunt autē in il-
lis verbis tria notanda. ¶ Primū eſt di-
uine charitatis cōmendatio. Cōmendat
deus ſuam charitatem in nobis. ¶ Se-
cundū cōmendationis ratio: qm̄ cum ad
huc ꝛc. ¶ Tertium eſt: rationis con-